

ročník III.

pátek 20. ledna 2023

Z výletu na Černou Studnici   foto Jana Matěásková

Milý čtenáři!

Dneska mě vzbudilo luxování. Soused nade mnou jako by ty parkety snad hobloval...

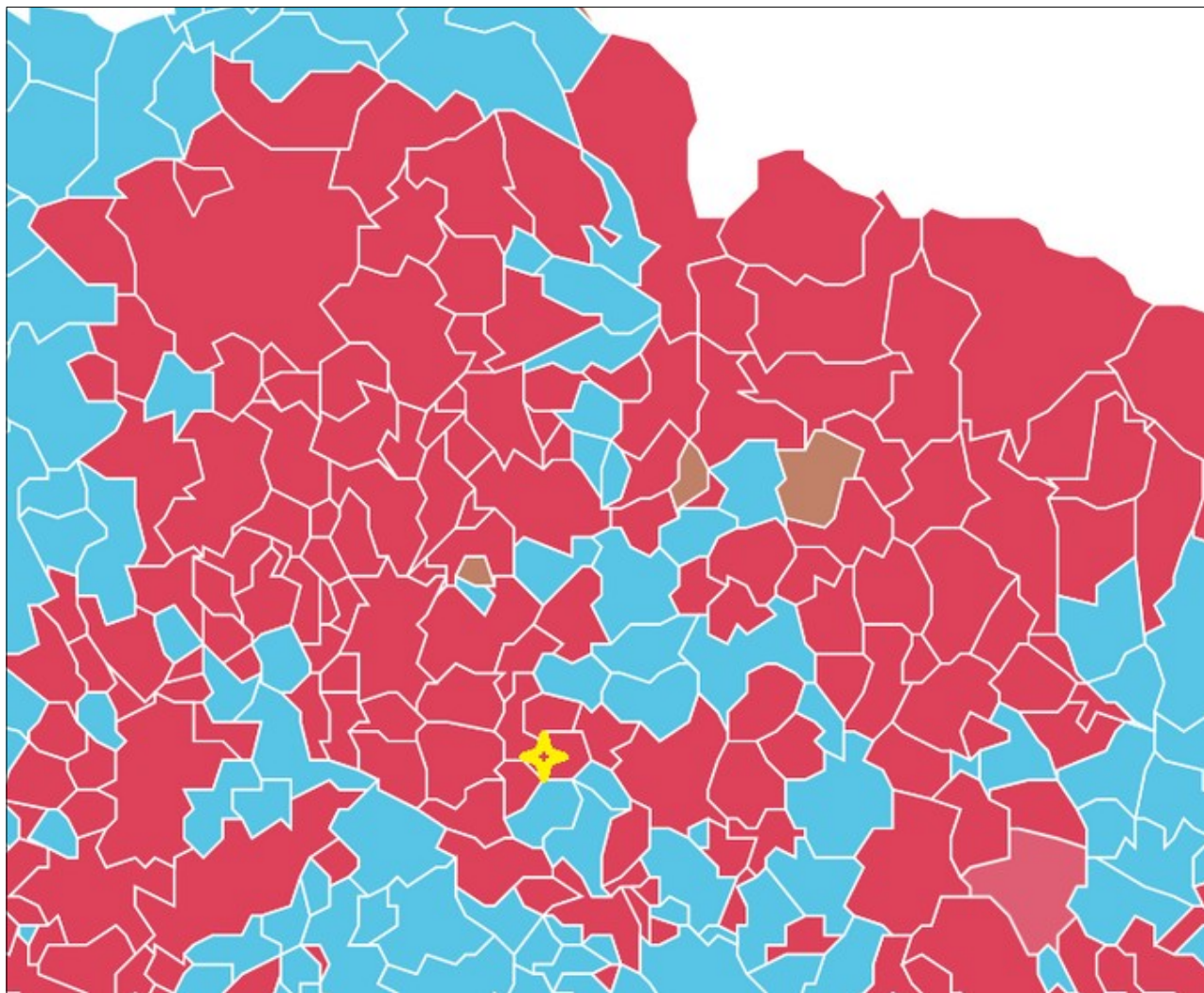
Mám pocit, že veškerý ten marasmus lidstva tkví v tom, že lidi v neděli luxujou, místo aby šli do kostela... 😊

český ráj

Jak dopadlo první kolo prezidentských voleb v Českém ráji?

Vidíte na grafice serveru *Aktuálně.cz* . V „červených obcích“ vyhrál generál Pavel, v modrých podnikatel Babiš, v hnědých místech to byla remíza.

Kdyby jste se chtěli v mapce trochu orientovat, vyznačil jsem žlutou hvězdičkou Rovensko p/T.

turnov

 # Hned na začátku roku potěšila Regionální turistické informační centrum Turnov zpráva o získaném ocenění za vydaný kapesní kalendářík, který se umístil na prvním místě v celostátní soutěži.

Dvacátý šestý ročník soutěže „*O nejhezčí turistickou pohlednici České republiky*“ a osmý ročník soutěže „*O nejhezčí Turistickou vizitku, deník a kalendářík ČR*“ se konal 12. ledna 2023 v Pelhřimově. Do finále soutěže postoupilo více než 60 kalendáříků, ze kterých odborná porota zvolila jako nejhezčí právě ten z turnovského infocentra s fotografií Betlémských skal od Pavly Bičíkové.

Ze soutěže tradičně vzniká putovní výstava, letos s názvem „*České rekordy s Agenturou Dobrý den Pelhřimov a Nejhezčí turistické pohlednice, vizitky, deníky a kalendářiky 2023*“, jejíž vernisáž proběhne při veletrhu Holiday World a Region World 17. až 19. března 2023 v Praze-Letňanech.

Na pěkném čtvrtém místě se pak umístil další kapesní kalendářík turnovského infocentra a to s fotografií Valdštejnu od Petra Šedivého. (Jana Chabádová, RTIC Turnov)

Škoda, že tyhle malé kalendářiky mizí a vymírají...

PUTOVÁNÍ ZA MINERÁLY VI. – Geologicko-cestopisné přednášky

Připravili jsme pro vás další cyklus geologicko-cestopisných přednášek s názvem Putování za minerály.

Povídání o kamenech, ale i o všem, co jsme při jejich sbírání zažili.
Vybrané středy od 17:00 v expozici Horolezectví.

25.1.
Mineralogické zajímavosti Španělska
Jan Loun, KYOCERA AVX Components s.r.o.

8.2.
Naše putování po nejvyšších vrcholech evropských zemí
Jiří Pazderský, geolog a cestovatel

22.2.
“Drahé kameny” Krkonoš
Jan Bubal, Muzeum Českého ráje v Turnově

8.3.
Tyrolská údolí plná pokladů
Jan Bubal, Muzeum Českého ráje v Turnově

22.3.
Těžba českých granátů v Podkrkonoší
Jiří Boudný, Granát, d.u.v., Turnov

Vstupné: 50 Kč

PUTOVÁNÍ ZA MINERÁLY VI.
Muzeum Českého ráje v Turnově vás zve na cyklus geologicko-cestopisných přednášek

Přednášky se budou řídit podobným modelem jako v předchozích letech, tzn. základním „kamenem“ všech povídaní bude cestování a geologie, tj. návštěva mineralogických lokalit, sběr a nákup minerálů, geologický výzkum, těžba nerostných surovin nebo poznávání hor a místní geologie. To samozřejmě neznamená, že jsou přednášky určené pouze odborníkům a milovníkům neživé přírody. Určitě si v nich najde své i „prostý“ cestovatel, protože na mnoha fotografiích bude prezentována jak nádherná krajina, fauna a flóra, tak i kultura, a především zážitky samotných cestovatelů. Cílem je vytvořit co nejširší a nejpestřejší okruh přednášek. Takže i letos během cest po celém světě navštívíme horské systémy, podíváme se společně na zajímavá naleziště minerálů, ale především poznáme nová, nepoznaná místa naší planety. Přednášky se konají 25. 1., 8. 2., 22. 2., 8. 3. a 22. 3. vždy od 17:00 v expozici Horolezectví. Vstupné je 50 Kč. Mineralogické zajímavosti Španělska jsou tématem první z nich. Můžete se na ni těšit **ve středu 25. ledna** od 17:00.

V noci z pátku na pondělí

Obrazy Pavly Soukupové
Kamenářský dům / 26. 1. –
5. 3. 2023

Obrazy Pavly Soukupové jsou originální po stránce tematického záběru i způsobem výtvarného provedení. Lidské vztahy jsou inspirací veškeré umělecké tvorby, ale už málo výtvarníků je dokáže komentovat s takovou empatií a laskavým humorem jako ona.

Vnímavá je i ke krajině a květinám, které zobrazuje ve stylizované rytmické zkratce. K citlivému vyznění jejích prací přispívá i technika, kterou si během let, po ukončení akademie výtvarných umění, osvojila. Využívá stříbřitou fólii, do které kreslí, prorývá a doplňuje barvou, a její obrazy jsou tak plné světla a klidu. Výstavu Pavly Soukupové doplní smaltované náramky a ukázky z její ilustrátorské tvorby.

(Muzejní čtvrtletník)

Družstvo umělecké výroby Granát slaví 70 let

Na úplném začátku příběhu družstva Granát Turnov byla hrdom turnovských zlatníků, kteří nechtěli po 2. světové válce nechat tento jedinečný skvost upadnout v zapomnění.

V tomto období výrobu granátového šperku okrajově zajišťovalo družstvo Soluna. V roce 1953, po odtržení turnovské pobočky, vzniká nové družstvo s názvem *Granát, lidové družstvo zlatníků v Turnově*, které se specializovalo se na výrobu šperků s českými granáty a v této produkci pokračuje dodnes. Rok 1961 přinesl rozšíření výrobní kapacity o brusiče drahých kamenů sloučením s družstvem Precious. Ve stejném roce byla otevřena první prodejna šperků s českými granáty v Turnově na náměstí. Od roku 1966 působí družstvo pod názvem *Granát, družstvo umělecké výroby, Turnov* a o sedm let později již vlastní ochrannou známku „Český granát“ a označení „Český granátový šperk“.

Významným rokem byl pro *Granát, družstvo umělecké výroby, Turnov* rok 1996, kdy si družstvo pronajalo a časem odkoupilo povrchový důl Podsedice na Litoměřicku a otevřelo těžbu granátové suroviny. Toto rozhodnutí bylo stěžejní a dnes je jedním ze základních kamenů úspěchu na trhu. Těžební prostory byly v roce 2019 rozšířeny o lokalitu v Dolní Olešnici v Podkrkonoší. Vytěžená surovina českých granátů se zpracovává pouze pro produkci šperků družstva Granát.

Sedmdesátiletý jubilant se dnes pyšní sítí svých prodejen, vlastní galerií v Turnově i Muzeem českého granátu v Praze.

(Iveta Beránková, Granát, d. u. v.)

Turnovské kulturní tipy:

pondělí 23. ledna, 19:00, městské divadlo
Pohovka s Pavlínou Wolfovou

V lednovém setkání na Pohovce se můžete těšit na známou redaktorku a moderátorku Pavlínu Wolfovou. Večerem vás bude provázet Josef Klíma, jehož Na vlastní uši band, společně s Pavlem Pūtou a Andy Seidlem, obstará hudební doprovod.

Pavlína Wolfová (rozená Spálená) je dcerou zpěváka Petra Spáleného a herečky Pavlíny Filipovské. Absolvovala Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy, pracovala v Lidových novinách, působila v domácím a později i zahraničním zpravodajství České televize. Později byla reportérkou pořadu TV Nova Na vlastní

oči. Ve stejné televizi měla vlastní talkshow Áčko. Od roku 2000 moderovala pro Český rozhlas, pak pracovala v redakci Reflexu. Od června 2019 byla jistou dobu součástí týmu moderátorů pořadu Pressklub na stanici Frekvence 1. Od roku 2020 je moderátorkou pořadu 360° Pavlíny Wolfové na CNN Prima News. (Jedná se o náhradní termín akce; přeloženo z úterý 22. listopadu 2022; vstupenky zakoupené na původní termín jsou platné.)

středa 25. ledna, 19:30, městské divadlo
Operní soirée s Jaroslavem Patočkou

Liberecký rodák Jaroslav Patočka studoval zpěv u předního sólisty Národního divadla v Praze Václava Zítka, později absolvoval pardubickou konzervatoř ve třídě prof. Václava Zítka a prof. Miloslava Strítěského. Zúčastnil se několika mistrovských pěveckých kursů, v současné době také spolupracuje s renomovaným italským operním tenoristou a pedagogem Antoniem Carangelem. Jeho repertoár obsahuje operní, oratorní a písňovou tvorbu. Je stálým hostem Divadla F. X. Šaldy v Liberci i Národního divadla v Praze. Věnuje se též koncertní činnosti s mnoha českými i zahraničními orchestry a sbory. Jeho měkký a přitom sytý bas jsme měli možnost poznat i v Turnově např. v sólovém partu Dvořákova Te Dea.

pátek 27. ledna, 19:00, klub KUS
Payya Matys & Tribal Force, Bigbítek, Rozumbrothers
Nabušený hudební večírek s místními kapelami.
Malá (domácí) scéna, klub KUS od 19 hodin, vstupné dobrovolné

sobota 28. ledna, 20:00, Střelnice
XII. MĚSTSKÝ PLES
K tanci a poslechu hraje Orchestr Ladislava Bareše, po půlnoci What The Funk.

turnovsko

TATOBITY – Představení Josefa Fouska v KD Tatobity se odehraje 30. března v 19. hodin. Vstupenky lze získat v PESO Turnov nebo na obecním úřadě.

rovensko p. t.

Můj domovský Náš REGION věnoval v lednu Rovensku dva články, jeden jsem upachtil sám, druhý vycházel ze zprávy policejní mluvčí. A jelikož se nerad opakuju, tak jí předám slovo...

O víkendu jsme si v Rovensku pod Troskami připomněli osudy výsadkářů ze skupiny Antimony. Vzpomínkové akce se zúčastnil také ministr vnitra Vít Rakušan, hejtman Martin Půta, krajský policejní ředitel Libor Špráchal a mnoho dalších osobností.

Co vlastně byla Operace Antimony?

Výsadek se skládal ze tří vojáků – Stanislava Srazila, Františka Závorky a Lubomíra Jasínka. Úkolem skupiny bylo kontaktovat odbojové skupiny v Čechách, předat vysílačky a obnovit přerušené spojení s Londýnem.

16. ledna 1943 byla skupina odhalena a gestapo si přišlo do Rovenska pro Jasínka a Závorku. Než aby dopustili, aby Rovensko pod Troškami postihl stejný osud jako Lidice nebo Ležáky, raději spáchali sebevraždu polknutím

kyanidových kapslí. Srazil už v té době v Rovensku nebyl, ukrýval se v nedaleké vesnici Horní Klané, kde byl dopaden a nakonec v dubnu 1944 popraven v Malé pevnosti Terezín.

Na rovenské plovárně. Snímky pořídil Jaroslav Appeltauer

A ještě obrázek z nedaleké Veselé.
Při projevu je zachycen Boris Hlaváček, vnuk řídicího Karla Hlaváčka

lomnice n/p

 # ELDORÁDO – novinka Lomnického řemeslného pivovaru je už v prodeji! Jedná se o svrchně kvašený speciál vařený opět z jednoho druhu chmele – Eldorado. Je to poměrně mladá odrůda, pěstovaná v údolí řeky Yakimy v USA (severozápad). Tento chmel se vyznačuje jedinečným ovocným profilem a vysokým poměrem hořkých látek a aromatických silic. V chuti můžete cítit tropické ovoce a to aroma ananasu, hrušek, vodního melounu a peckovin. Slady: Český světlý (Plzeňský), Pšeničný
Obsah alkoholu: 5,1%
Hořkost: 40 IBU

(Lomnické pivo)

Lomnická kronikářka Lenka Morávková mě upozornila, že v proinci město vydalo další z řady informačních letáků o osobnostech Lomnicka. Paní Morávková je autorkou textu o poslanci a starostovi Václavu Vávrovi, který přikládám, leták je bohatě doplněn fotografiemi.

Václav Vávra se narodil 24. října 1878 v Lomnici nad Popelkou v čp. 175 do rodiny klempíře Antonína Vávry a jeho manželky Antonie, rozené Novotné. Václav měl staršího bratra Antonína a devět mladších sourozenců. Školní léta strávil na obecné a měšťanské škole, poté nastoupil na Obchodní a živnostenskou školu v Liberci. Po studiích začal jako praktikant v lomnické koželužské firmě Kulhánek a Raim, v níž se vypracoval na obchodního příručího.

Po krachu firmy se v roce 1909 osamostatnil a otevřel si obchod s kůžemi a obuvnickými potřebami na Husově náměstí v čp. 14. Jako živnostník se stal členem místního Obchodního grémia a Živnostenského klubu. Inicioval založení Živnostenského úvěrového družstva v Lomnici nad Popelkou, později přejmenovaného na Živnostenskou záložnu. Od počátku fungování úvěrového družstva byl jeho předsedou.

Mezitím se v roce 1904 oženil s Antonií Zelenkovou (1881–1966) a společně vychovali čtyři děti: Stanislava (1905–1978), Věru, provdanou Hájkovou (1909–1982), Jaroslava (1911–1994) a Václava (1916–1943). Pro rodinu postavil vilu čp. 64 ve Fügnerově ulici /**FOTO níž** . Po první světové válce se rodina přihlásila k Církvi československé (husitské).

Velkou vášní Václava Vávry byla politika. Již jako mladík obdivoval lomnického starostu a říšského poslance Josefa Doležala, majitele hotelu Doležal, a dokonce mu aktivně pomáhal při jeho volební kampani do říšské rady na počátku 20. století. Politika ho okouzila, a tak v roce 1911 úspěšně kandidoval do městského zastupitelstva, v němž už několik let působil i jeho tchán František Zelenka.

Plně se však do politiky vrhl po vzniku Československa, kdy vstoupil do nově

Václav Vávra

Obchodník, živnostník, starosta města, poslanec Národního shromáždění za živnostensko-obchodnickou stranu, místopředseda Poslanecké sněmovny

„Síla vůle, podnikavost, pracovitost a poctivost“

vzniklé živnostensko-obchodnické strany. Jeho houževnatost, píle a pracovitost spojená s řečnickým uměním mu na politickém poli vynesla první místo na kandidátce strany za župu mladoboleslavskou, které předsedal od jejího vzniku. Zasedal také jako člen v celostátním výkonném výboru strany a v zemském předsednictvu strany pro Čechy, v němž později zastával funkci zvoleného čestného místopředsedy a poté i čestného předsedy strany. Úspěšně za svou stranu kandidoval ve volbách do Národního shromáždění v letech 1920, 1925, 1929 a 1935. V roce 1937 se stal místopředsedou poslanecké sněmovny, protože jeho stranický kolega Rudolf Mlčoch, který tuto funkci zastával, byl jmenován ministrem průmyslu, obchodu a živností. Na podzim 1938, po vzniku druhé republiky, živnostensko-obchodnická strana splynula se Stranou národní jednoty v čele s Rudolfem Beranem. Národní shromáždění bylo rozpuštěno v březnu 1939. Tím končí i politická kariéra Václava Vávry, protože živnostensko-obchodnická strana nebyla v roce 1945 obnovena.

V létě 1919 se konaly první poválečné volby do městského zastupitelstva, ve kterých Václav Vávra úspěšně kandidoval za živnostensko-obchodnickou stranu a byl zvolen prvním náměstkem starosty Josefa Baldy. O dva roky později se konaly další volby, protože k Lomnici nad Popelkou byla úředně připojena Stará Lomnice. Tentokrát Václav Vávra poměřil své síly s továrníkem Jindřichem Crhou o post starosty, ale neuspěl.

Stejná situace se opakovala i při volbách v roce 1925. Do třetice však uspěl. V roce 1929 soupeřil o post starosty s hostinským Rudolfem Bartošem. Oba

kandidáti při volbě získali stejný počet hlasů, a tak o vítězi rozhodl los. Václav Vávra se stal starostou města a tuto funkci zastával až do roku 1935.

Dalších voleb se již nezúčastnil, protože v únoru 1935 vážně onemocněl a léčba trvala více než rok a půl.

Doba Vávrova starostování byla ovlivněna hospodářskou krizí, přesto se starosta snažil realizovat již domluvené projekty, například stavbu nových školních budov. Jako předseda místní školní rady řídil celou výstavbu školy, ale ještě před jejím zahájením musel sehnat potřebné peníze, což se mu v únoru 1930 podařilo u Ústřední sociální pojišťovny, v jejímž předsednictvu zasedal. A tak byl

Rodinná vila ve Fügnerově ulici čp. 64, po přestavbě v roce 1929

7. března 1930, v den 80. narozenin prezidenta Masaryka, položen základní kámen k Masarykovým školám a stavba byla předána stavitelům Václavu Slabovi a Františku Kovářovi. Slavnostní otevření Masarykových škol proběhlo 28. října 1932 za hojné účasti místních občanů. Ve městě probíhaly i další stavby, např. městské spořitelny, vodovodu, urnového háje, koupaliště. Starostovi bylo vyčítáno, že investuje peníze do výstavby, místo aby raději v době hospodářské krize šetřil. Výstavba však přinášela práci místním živnostníkům a dělníkům. Město také využívalo státní pomoci na umoření dluhů přes zemské pomocné fondy, přesto mělo na konci Vávrova volebního období půjčeno více než jedenáct milionů korun.

Pohled na zrekonstruovaný Živnostenský dům s altánkem, 20. léta 20. století

Poslanec Václav Vávra se musel pečlivě starat i o svou živnost, protože většina funkcí, které zastával, byla bez finanční odměny. V roce 1920 přihlásil na semilském okresním úřadě společně se stavitel Františkem Kovářem novou živnost zaměřující se na lámání a zpracování pískovcového a čedičového kamene s výrobou šterku. O dva roky později se osamostatnil a založil firmu Václav Vávra, čedičové lomy. Firma těžila kámen v tzv. Vávrově lomu pod Chocholkou a převážně jej v drtičce zpracovávala na šterk. Ve 20. letech zde bylo zaměstnáno až padesát dělníků. Do lomu si nechal majitel zřídit železniční vlečku, protože šterk byl dovážen do širokého okolí, např. do Mladé Boleslavi, Turnova, Nového Bydžova, Jaroměře, Hradce Králové. Na konci 30. let měla firma velké problémy se zatápěním lomu. Zpočátku se dařilo vodu odčerpávat, ale nakonec byl lom zcela zatopen, a proto firma během druhé světové války ukončila svou činnost.

Po druhé světové válce žádal Václav Vávra semilský okresní národní výbor o obnovení živnosti na prodej uhlí, kterou ve 30. letech převzal od syna Stanislava, ale během druhé světové války ji musel pro nedostatek uhlí zrušit. Naopak Stanislav od otce převzal obchod s kůžemi a obuvnickými potřebami na Husově náměstí. Živnost však nebyla obnovena pro poválečný nedostatek uhlí a zhoršující se zdravotní stav žadatele. Svou energii Václav Vávra věnoval také společenskému a spolkovému životu. Již v roce 1919 založil Podpůrný spolek živnostenstva Sobě a družstvo Živnostenský dům. Družstvo bylo zřízeno za účelem odkoupení zámku od Alaina Rohana.

Zámek byl po rekonstrukci využíván k živnostenským účelům jako Živnostenský dům, např. byly zřízeny odborné dílny a učebny pokračovacích škol, využíval se k živnostenským výstavám a zábavám, sídlo zde našla Živnostenská záložna a okresní sekretariát živnostensko-obchodnické strany. Ve stejném roce byl zvolen ředitelem místní Občanské záložny a ve funkci setrval do roku 1927. Předsedal i místnímu elektrárenskému podniku a dalším institucím. Jako poslanec, zastupitel, radní a starosta neohroženě bránil zájmy živnostenstva. Stál u vzniku několika místních organizací a spolků. Bez jeho iniciativy by nedošlo k výstavbě nových školních budov ve 30. letech. Byl mužem, který skvěle dokázal využít možnosti první republiky.

Václav Vávra zemřel 6. prosince 1952 a je pohřben na lomnickém hřbitově nad kaplí.

/ Lenka Morávková; kronikářka
Lomnice n/P

Úterý 24. 1. 2023 – neděle 12. 3. 2023, lomnický zámek
PUTOVÁNÍ ZA PŘEDKY

Putovní výstava České genealogické a heraldické společnosti (ČGHS) v Praze, jejímž cílem je srozumitelnou a přitažlivou formou seznámit širokou veřejnost s pomocnými vědami historickými, jakými jsou genealogie a heraldika.

Návštěvník výstavy spatří na řadě výstavních panelů ukázky zpracovaných rodokmenů, archivních dokumentů a zdrojů, kresby šlechtických, obecních a osobních znaků.

Ke konci výstavy proběhne v lomnickém kině přednáška s promítáním genealožky Heleny Voldánové z ČGHS Praha (termín bude upřesněn).

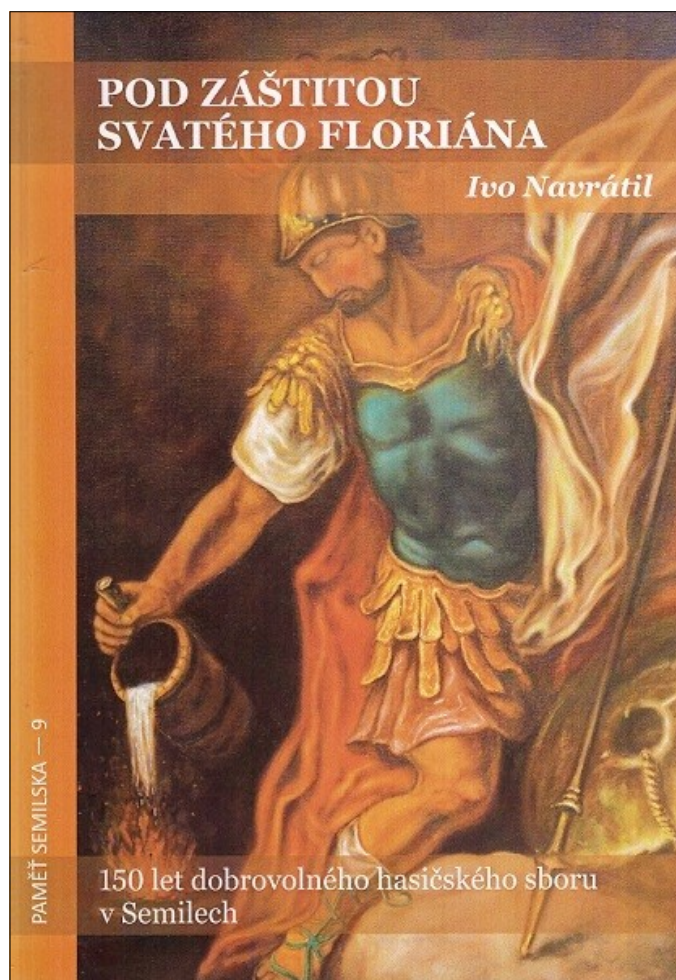
Otevírací doba výstavy: st 13 – 16:30, čt 10 – 14:00.

semily

Pocta Zuzaně Navarové

Semilskému publiku se v **pátek 20. ledna** představí projekt kapely „Pocta Zuzaně Navarové“. V KC Golf se bude od 19 hodin vzpomínat na pozoruhodnou zpěvačku, folkovou skladatelku a textařku Zuzanu Navarovou. Přijďte si připomenout nezapomenutelné písně Zuzany Navarové v podání Barbory Červinkové v doprovodu kapely Pocta Zuzaně Navarové ve složení Tomáš Pecka a Standa Šedivý – kytary, bubnuje Tonda Jína, trubku a perkuse ovládá Nick Arthofer a bez-pražcovou baskytaru Honza Neruda.

Závěrem roku 2022 vydalo Muzeum a Pojizerská galerie knížku Ivo Navrátila „Pod záštitou svatého Floriána“, která je věnována nedávnému 150. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v Semilech. V úvodních kapitolách nás autor seznamuje s historií ochrany před ohněm a boje s požáry v českých zemích a zvláště v Semilech, dále se vznikem našich hasičských sborů, jejich výzbrojí a výstrojí. Podstatnou část knížky tvoří osudy semilského sboru, jenž se stále věnuje svému původnímu poslání – chránit životy a majetek lidí. V současnosti převažuje práce s mládeží, udržování techniky, hýčkání vzácné parní stříkačky a součinnost s městem při pořádání různých slavností. Leckteré informace budou jistě objevené i pro znalce hasičské problematiky nebo minulosti Semil. Knížku zpestřují příběhy vybrané ze starých kronik, novin a rozhovorů s pamětníky o dramatických zápasech s ohněm a vodou, nejmladší generace zde vzpomíná na své tábory a závody. Na konci najdeme přehledy největších semilských požárů a povodní, hlavních činností SDH od

počátků dodnes, čestných členů sboru a členů v roce 2021. Nechybí ani pečlivě vybrané fotografie z celé doby existence sboru, z toho osmdesát je barevných.

/ Libuše Šviková, Muzeum a Pojizerská galerie Semily

železnobrodsko

Včera, když jsem byla na procházce nad Železným Brodem, v osadě, která se jmenuje Jirkov a náleží k Železnému Brodu a celá osada je položena na slunečnou stranu a kouká se z ní krásně do „Kraje“, vzpomněla jsem si, že jsem v dubnu 2014 dělala rozhovor s panem Josefem Drdou z Jirkova.

JIRKOVSKÁ BOROVICE

Na místě, kde se říká „U Jirkovské borovice“ (599 m nadmořské výšky), stávala borovice, která rostla tak, že vypadala, že roste kořeny vzhůru. Na borovici byla skříňka se svatým obrázkem Panny Marie.

Tato borovice bohužel vlivem, počasí a stářím uhynula. A tak se Jirkovští s panem Drdou a za podpory města Železný Brod dohodli a celé místo, kterému se říká „Jirkovská borovice“ vyčistili a upravili. Je zde několik nových laviček, malé posezení se stolem.

Z tohoto místa je krásný výhled do kraje. Od Ještědského hřebenu, přes Suché skály a ke Kozákovu, za jasného počasí ještě dál k Bezdězu možná až do Prahy. Jen doufám, že se toto místo nestane cílem vandalů a zlodějů, ale pouze turistů a lidí, kteří mají rádi krásná místa.

Zeptala jsem se hlavního organizátora této akce, pana Josefa Drdy (20. 4. 2014)

Co Vás vedlo k tomu, opravit tuto krásnou vyhlídku?

O dávné historii Jirkovské borovice toho moc nevím, říká se, že je přes 600 let stará, každopádně o ní píše Jan Krušina ze Šamberka ze začátku 19. století.

Nicméně již tenkrát to byl turistický cíl, který byl na skoro nejvyšším místě v Jirkově, vysoko skoro 600 metrů, a již tenkrát sem chodili lidé procházkou.

S tímto místem má také naše rodina Drdových spjatou historii.

Roku 1850, kdy Antonín Drda, můj praděda, si vzal paní Havlíkovou, mojí prababičku, zplodili několik dětí a také Emila Drdu, který si vzal slečnu Plíhalovou z Jílového a spolu zplodili mého tátu a čtyři sestry; jedna bohužel zemřela.

Tenhle můj děda s babičkou vyráběli uzeniny a maso, tato tradice je u nás v rodině již od roku 1850, děda v tom pokračoval a tak 24. prosince roku 1905 babičce naložil uzeninu a maso a ta šla tradiční cestou do Kamenice, Vlastiboře, Radčic, Jílového a domů. Jenže toho 24. prosince ji v Kamenici potkala ohromná vánice a místo na Jirkov údajně šla na Jesenný, tenkrát ještě s košem toho masa, už to bylo kritické, skoro na nepřežití a tak klekla do sněhu a začala se modlit, údajně se jí objevilo světélko a ona za tím světýlkem šla, skoro se plazila nocí a to světýlko jí dovedlo až k Jirkovské borovici, tenkrát ještě nebyla

elektřina, ale viděla svíčky v oknech a ona se vrátila živa domů. Jestli se to opravdu stalo, nebo to bylo ve fantazii naší babičky, netuším. Ale skutečnost je taková, že nechala vyrobit skříňku a umístit do ní Matičku a v roce 1905 ji pověsili s dědou na borovici, která zde rostla.

Borovice nad Jirkovem

Skříňka tam byla až do roku 1961, kdy ztrouchnivěla, byla ze dřeva, a tak se sešli naši rodiče, tety a dohodli se, že tu tradici obnoví, že skříňku udělají novou, na počest svým předkům, tak nechali udělat měděnou skříňku.

Tenkrát již pověřili mě a mého kamaráda Františka Šilhána z Jirkova a my jsme vzali žebřík a tu skříňku jsme tam s tou Matičkou, konkrétně Bozkovskou, pověsili.

Tato skříňka tam byla až do roku 2001, kdy Jirkovská borovice spadla a bohužel skříňku i s Matičkou někdo ukradl.

Já jsem si nechal uříznout kus té spadlé staré borovice, nalakoval, měděnou tabulku jsem k tomu dal a dodnes mi to visí doma nad vchodem.

Pak bylo několik pokusů o obnovení Jirkovské borovice.

V roce 2001 z iniciativy jirkovských hasičů a zahrádkářů byla vysazena nová borovice, vysoká něco přes 2 metry, i s balem, tenkrát nám s tím pomohl bývalý starosta Horáček. Ovšem se stalo něco nepochopitelného a někdo tu borovici i s tím balem ukradl.

Pak byl ještě jeden nebo dva pokusy, vsadili se další borovice, buď je něco sežralo, nebo opět ukradl a žádná borovice tam nebyla.

Dlouho to bylo ladem, až jsme se sešli, asi před měsícem, s bratřenci a sestřenicemi s tím, že bychom s tím měli něco udělat, že by to chtělo, tu tradici, jako

poděkování našim předkům a hlavně jako turistické místo, obnovit. Vždy tu byl krásný výhled. Od Ještědu přes Hamštejn a Kozákov až k Bezdězu, obzvláště před deštěm byl zde krásný výhled.

Tak jsem si to vzal za své, už proto, že jsem z Jirkova.

Dohodl jsem se s majitelem pozemku, který vlastní tuto borovici a část lesa, který mě vyšel vstříc, vykácel to a my jsme obnovili lavičky, stůl.

Zanechali jsme pokusů se sázením a vybrali jsme statnou borovici, která je přibližně 5 metrů od místa, kde stála stará borovice, také majitel, pan Lubas, nám to povolil a udělali jsme okolo stromu ohrádku a vyčistili okolí. Ještě na borovici přijde dosadit Matička a cedule památný strom. Památný strom neznamená, že to je starý, ale že to je památník tohoto místa.

Jen doufám, že když tam lidé budou chodit a nikdo to nezničí, bude tohle místo opět obnovené, jako turistické místo s krásnou vyhlídkou.

Chtěl bych poděkovat lidem a firmám vesměs z Jirkova, které nám s tímto počinem pomohli a tak toto místo bude zde sloužit dlouhá léta, ještě dalším generacím nejen Jirkovským, ale i ostatním výletníkům.

Kronika:

V roce 1391 mezi Navarovem a Brodem stála velká borovice, počítala se na 18 sáhů. Při té borovici se našla tři těla neporušená, která do Prahy odvezena byla. To našel Jirka, syn z Brodu, dva mužští a jedna ženská. Na tom pak místě stála kaplička a vždy se Jirkova jmenovala. Potom roku 1395 při té kapličce domek byl vystavěn, v němž jeden uhlíř, Franc z Račic, ostával....

<https://web.spolekpatron.cz/znovuzrozena-jirkovska-borovice>

http://janeklouznice.rajce.idnes.cz/Jirkovska_borovice_a_okoli

/ Jana Matěásková, Loužnice

jilemnice

Společenský dům Jilm:

Čtvrtek 26. 1. 2023, 19.00

Šťastný vyvolený – Divadlo Verze

Hrají: David Matásek, Linda Rybová, Jana Janěková ml., Igor Chmela a Matouš Ruml.

Sobota 28. 1. 2023, 19.00

Kapitán DEMO

Jiří Burian alias Kapitán Demo je hudebník, producent, DJ a moderátor. Je synem písničkáře, hudebníka a spisovatele Jana Buriana a vnukem hudebního skladatele a divadelníka E. F. Buriana, takže hudební vlohy nelze vyloučit a jistě nám je předvede

bejvávalo

Trosky. Foto-Fon. Odesláno 1941

**Pozdrav z Českého ráje. Suché skály u Malé Skály. Dopisnice.
Odesláno patrně v dobách 1. světové války**

Kněžmost. Maděrovo truhlářství s pohřebním ústavem. 1924

Jičín - Valdická brána se zámek + Kost + Rumcajs s Mankou + Rekrece u Jinolického rybníka + Prachovské skály – Madona s děckem, Beránek,

vrchlabí

24. 1. 2023 • FOTOGRAFOVÉ SPRÁVY KRNAP

Vernisáž výstavy fotografií a medailonků fotografů Správy KRNAP od jejího založení v roce 1963. Výstava se koná u příležitosti oslav 60. výročí založení Krkonošského národního parku.

Historický dům čp. 222 od 16 hodin

24. 1. 2023 • ZAMĚSTNÁNÍ: FOTOGRAF SPRÁVY KRNAP

Medailonky fotografů pracujících na Správě KRNAP od jejího zřízení – M. Hladík, J. Bruník, P. Chytrý, J. Kopáčová, K. Hník, K. Antošová.

Historický dům čp. 222 od 17 hodin

26. 1. 2023 • JIZERSKÉ HORY – PŘÍBĚH JEDINEČNÉ KRAJINY

Film Viktora Kuny vypráví příběh Jizerských hor od jejich vzniku až po současnost. Tvůrci mapovali živou i neživou přírodu, místa protkaná hustou sítí turistických tras, ale především ta, kam žádné cesty nevedou. Pořídili i unikátní záběry z podzemí. Přijďte na promítání a besedu s tvůrcem filmu.

KCEV Krtek od 18 hodin

tanvaldsko

HARRACHOV – Nová pec ve sklárně zatím nebude, peníze spálily účty za energie

Sklárna a minipivovar v Harrachově zaplatila loni za energie více než pětinašobek toho co v roce 2021. Jen za plyn, který je pro výrobu skla klíčový, dala loni malá firma s 80 zaměstnanci 22,5 milionu korun, o rok dříve za něj zaplatila 4,1 milionu. Na novou sklářskou pec nezbyly peníze.

Firma přišla o veškeré úspory a rezervy, které měla na novou sklářskou pec, na žádné kompenzace nedosáhla. Sklářská výroba patří k energeticky velmi náročným odvětvím, i když se podle majitele Františka Novosada snaží firma šetřit a sklo taví jen obden, spotřebu výrazně snížit nedokázala. Ročně spotřebuje kolem 8000 megawatthodin plynu. Kvůli vysokým nákladům na energie

zvažoval v říjnu majitel dokonce úplné zastavení výroby, nakonec si to ale rozmyslel. „Zakázek máme dost,“ řekl. V letošním roce už by navíc situace firmy měla být lepší, zatímco loni nakupovala plyn za spotové ceny, na letošní rok ho má zajištěný za 26 eur (625 Kč) za megawatthodinu.

Podle Novosada nebyly náklady na energie jediné, které šly nahoru. „Zdražily i suroviny, přidat jsme museli i zaměstnancům, ani pro ně to není jednoduché,“ poznamenal. Kvůli zvýšení nákladů musela sklárna zvýšit ceny, ne všichni zákazníci to ale byli ochotni akceptovat. „Zvedli jsme ceny o nějakých deset až 15 procent, přišli jsme asi o dva zákazníky,“ řekl majitel sklárny.

Harrachovská sklárna patří k oblíbeným turistickým cílům v Libereckém kraji, v krizových letech 2008 a 2009 to byla právě turistika, co pomohlo sklářskou výrobu v Harrachově udržet. Před covidem tudy prošlo za rok až 70 tisíc lidí. „Na tuhle úroveň jsme se zatím nevrátili, loni byla návštěvnost zhruba na polovině. Chybí nám hlavně autobusové zájezdy s německými důchodci, méně je i ubytovaných hostů,“ řekl Novosad. Na předcovidovou úroveň se ale podle něj loni vrátil prodej piva a také prodej v podnikové prodejně v areálu.

/ Jan Štoll, Náš REGION – ČTK

TANVALD – Krajská správa silnic Libereckého kraje požádala odbor dopravy Městského úřad Tanvald o vydání povolení prodloužení platnosti společného povolení stavby a zároveň povolení změny stavby před jejím dokončením, spočívající v prodloužení lhůty k dokončení stavby „Silnice III/2886 Návarov – Jesenný, rekonstrukce silnice“ do 31. října 2026. Úřad dopravy stavebníkovi vyhověl.

Tvář Jablonecka

Štěpán Kučera

Spisovatel a novinář Štěpán Kučera se narodil v roce 1985 v Jablonci nad Nisou. Vystudoval gymnázium Dr. Antona Randy a následně žurnalistiku a mediální studia na Karlově univerzitě v Praze. Nyní pracuje jako redaktor Salonu Práva. Napsal sbírky povídek *Tajná kronika Rychlých šípů... a jiné příběhy* (2006) a *Jidáš byl ufon... a jiné příběhy* (2016) a romány *Projekt Gilgameš* (2019) a *Největší lekce dona Quijota* (2021) – za oba byl nominován na cenu Magnesia Litera. Nyní mu vychází kniha *Gablonz/Jablonec*. Je ženatý, má dvě děti.

Projevoval se v mládí nějakým způsobem váš zájem o psaní nebo láska k literatuře?

Psát jsem začal hned, jak jsem se naučil psát. Na základní škole jsem si psal a kreslil příběhy, které vycházely z dobrodružných knížek, co jsem četl, a z dobrodružných televizních seriálů, co tenkrát běžely v televizi – „opisoval“ jsem třeba z tehdy populárního seriálu *Vilém Tell*. Souzním se spisovatelem Michalem Ajvazem, když říká, že dětské dobrodružné knížky byly jeho vůbec nejdůležitější četbou.

V roce 2006 jste vydal svoji první povídkovou sbírku, jak složitá byla cesta tehdy neznámého autora k nakladateli?

Rukopis svojí prvotiny jsem rozeslal do různých nakladatelství. Ozvali se z nakladatelství Petrov, které tehdy vydávalo například Michala Viewegha, že by knížku rádi vydali, jenže několik měsíců po přijetí mého rukopisu Petrov ukončil svoji činnost. Naštěstí si z petrovské pozůstalosti můj rukopis vybralo nakladatelství Host, takže knížka nakonec vyšla.

Dvakrát jste byl nominován na prestižní cenu Magnesia Litera. Co pro vás tato nominace znamená?

Znamená to potěchu ega, mírné zvýšení mediálního zájmu a snad i prodejů, zároveň je to určitá odměna pro nakladatele, který knížce věnuje spoustu práce a péče. Ale jako „objektivní ocenění kvality“ to nepřeceňuju, kvalitu knížek prověří až čas.

Nyní vychází kniha *Gablonz/Jablonec*, co od ní může očekávat jablonecký čtenář?

Je to můj pokus zachytit dvacáté století v Jablonci. V knížce je sto

kapitolek odpovídajících sto letům, od hraničí přistěhoval zpátky do Jablonce, cítil jsem potřebu znovu to město poznat. Výsledkem je knížka *Gablonz/Jablonec*.

Čím je pro vás Jablonec dnes?

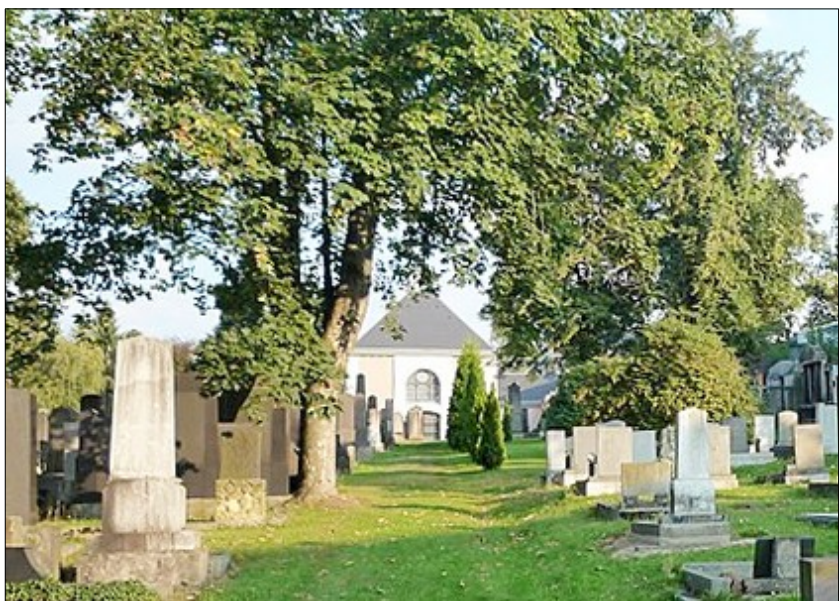
Jablonec už se asi nikdy nestane tou „Paříží severu“, která zásobovala bižuterií celý svět, ale to myslím není důležité. Důležité je, aby Jablonec byl přívětivým místem pro život všech svých obyvatel, aby se tu kvalitně rozvíjel veřejný prostor a aby se město připravovalo na klimatické změny. Když sleduju poslední zprávy z jablonecké radnice, mám pocit, že je to na dobré cestě.

/ Jiří Endler, *Jablonecký měsíčník*, foto Alena Čechová

liberec

 # Památkově chráněný židovský hřbitov v Liberci čeká poslední etapa revitalizace, která začala v roce 1992. Podílet se na ní bude město, Liberecký kraj i židovská obec. Dotace od města by měla pokrýt část nákladů na renovaci rodinných hrobek Soyka a Berk, tří náhrobních kamenů a řady dětských hrobů. Poslední etapa revitalizace si vyžádá zhruba půl milionu korun, Liberec na ni přispěje 200 tisíci korun, kraj 250 tisíci a Židovská obec Liberec kolem 50 tisíc.

Židovský hřbitov v Ruprechtické ulici existuje od roku 1864, secesní obřadní síň je jeho součástí od roku 1900. Po roce 1939 byl hřbitov neudržovaný, za komunistického režimu byla polovina náhrobních kamenů povalena a chátrala i obřadní síň, která sloužila jako sklad kávy. Svému účelu byla navrácena po roce 1989. Židovská obec s postupnou rekonstrukcí hřbitova začala v roce 1992. O 16 let později pak byl na místě obřadní síně otevřen památník šoa. (Genus, foto lopik111/Wikipedie)

 # Severočeské muzeum vydává jubilejní, čtyřicátý přírodovědný sborník

Kromě toho, že Severočeské muzeum v Liberci si letos připomíná 150 let od svého založení, slaví tato instituce i další jubileum: vyjde již čtyřicáté číslo odborného přírodovědného periodika – *Sborníku Severočeského muzea*, zasvěceného přírodním vědám. Vyjde začátkem letošního roku a zájemcům bude k dispozici v Severočeském muzeu v Liberci.

„Kompletní řada Sborníku je dnes téměř sběratelskou raritou a dává obraz o bohaté činnosti pracovníků muzea hluboko do jeho historie,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Od vydání prvního čísla v roce 1958 se ve sborníku objevily stovky odborných prací z oborů geologie, geomorfologie, klimatologie, botaniky i zoologie ze severních Čech, recenze vydaných publikací, oslavné texty k životním jubileím významných regionálních přírodovědců a také několik nekrologů.

V právě připravovaném čísle čtenáři naleznou hned dvě vzpomínky věnované významným přírodovědcům, působícím především na Liberecku, kteří v tomto roce zemřeli. Jedním je Alois Čvančara, botanik a emeritní ředitel Severočeského muzea v Liberci, druhým Jan Burda, botanik a ochranář přírody, letitý pracovník Správy Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory. Hlavní část letošního sborníku se ovšem věnuje odborným článkům, jejichž autory jsou převážně regionální badatelé. Flóru a vegetaci Chrastenského vrchu a dalších neovulkanických elevací jižně od Hamru na Jezeře zpracoval Richard Višňák, fauně čeledi vrtalkovití na Českolipsku se věnuje Miloš Černý. Několik dalších entomologických prací se zabývá výsledky výzkumu brouků významných oblastí Labských pískovců, Lužických hor a Šluknovského výběžku. Jejich autory jsou Lukáš Blažej, Petr Brůha, Pavel Krásenský, Pavel Vonička a další. Zbyněk Havelda sepsal nové nálezy kudlanky nábožné na Ústecku a Karel Schön zmiňuje neobvyklý nález nosatčíka *Ischnopteron fallens* v Českém ráji a nechybí další zajímavé příspěvky.

(Jan Mikulička)

Kniha libereckého fotografa Petra Šimra je venku!

Petr Šimr v ní jedinečným způsobem zachycuje život a dobu Liberce od 70. let do současnosti. Jeho syrové záběry pouličního života patří k tomu nejlepšímu, co v české dokumentární

fotografii vzniklo. Publikaci Portrét města si můžete zakoupit na pokladně Severočeského muzea a na muzejním e-shopu bit.ly/3Xf6Suh Křest knihy, kterého se zúčastní autoři Petr Šimr a Luděk Lukuvka a grafik Sam Mikolášek, proběhne (proběhla?) v Severočeském muzeu **ve čtvrtek 19. ledna** v 18 hodin.

A o Petru Šimrovi bude ještě zpráva v Pozdním sběru.

Pět kandidátů Libereckého kraje bojuje o titul Historické město roku 2022

Pět měst Libereckého kraje bude mezi sebou soutěžit o Cenu za přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón za rok 2022. Město, které v této oblasti dosáhne nejlepších výsledků, postoupí do celostátního kola a může získat titul Historické město roku 2022.

Liberecký kraj v tomto ročníku reprezentují města: Lomnice nad Popelkou, loňský vítěz okresního kola, Jilemnice, která je držitelem titulu Historické město roku 2012, Jablonec nad Nisou, Turnov a Nový Bor, postupující do celostátního kola v roce 2019.

„Město Jablonec nad Nisou se může pyšnit ve své městské památkové zóně více než 150 kulturními památkami. Do soutěže přihlásilo zdařilou obnovu objektu čp. 1444 v Husově ulici č. 3. Vila, která tvoří cenný příklad rozvoje Jablonce nad Nisou na počátku 20. století, byla rekonstruována v roce 2022 k příležitosti 150. výročí od narození autora přestavby objektu Roberta Hemmricha. Ten zanechal velkou stopu na podobě Jablonce n/N, proto bylo také v rámci výročí tohoto jabloneckého rodáka uspořádáno několik kulturně-vzdělávacích akcí a byla mu odhalena pamětní deska na jím navržené budově bývalého okresního hejtmanství v Podhorské ulici. Město pak vzdalo poctu tomuto architektovi zdařilou opravou jeho díla – budovy v Husově ul. 3.“ popsal motivaci města garant soutěže za liberecké územní pracoviště Národního památkového ústavu Václav Němec.

Během let došlo v Lomnici nad Popelkou k opravě téměř všech kulturních památek na území památkové zóny a samotný ústřední prostor, Husovo náměstí, prošel úpravou, která měla za cíl humanizaci celého prostoru s ohledem na památkovou hodnotu území.

„Obnovy probíhaly ve městě například na budově fary, objektu muzea nebo na hřbitovní kapli sv. Jana Křtitele, která se dočkala nových oken opravy vnější omítky,“ uvedla Alžběta Sakařová z NPÚ – OÚP v Liberci.

V Jilemnici stále probíhá regenerace městské památkové zóny, a to včetně zeleně nebo technické infrastruktury. Mezi významné obnovy patří rekonstrukce střešní krytiny domu patřící bývalé dívčí škole čp. 288. Tento objekt si svou funkci zachoval a za příkladnou obnovu byl v roce 2022 vyhlášen jako Památka Libereckého kraje roku 2021. Do budoucna se počítá i s další obnovou radnice v interiérech nebo rekonstrukci podloubí – projektové plány jsou již zpracovány. Jilemnickou hlavní investiční akcí na poli památkové péče v roce 2022 se stala ohradní zeď v areálu zámeckého parku, jež prošla první etapou rozsáhlých obnov.

Turnov v loňském roce provedl obnovu fasády a opravu oken domu v ulici Skálova čp. 72. Objekt získává postupně svou původní podobu a získává opět své cenné hodnoty, díky kterým byl prohlášen kulturní památkou. V roce 2022 došlo k výměně oken a opravě fasády, čímž se přiblížil podobou původnímu objektu. „Dům bude po rekonstrukci sloužit Muzeu Českého ráje v Turnově.“ dodal Václav Němec.

Náměstí Míru v Novém Boru se jako centrum města stalo klíčovým bodem při revitalizaci města. Dále v loňském roce došlo také k obnově schodiště a vstupního portálu na budově Sklářského muzea nebo vnějších omítek domu čp. 100, ve kterém soukromý vlastník provozuje malý pivovar. Celkovou rekonstrukcí fasády prochází například kostel Nanebevzetí Panny Marie, který zároveň tvoří i dominantu města.

/ NPÚ – OÚP v Liberci

 # Daňové příjmy Libereckého kraje byly loni o čtvrtinu vyšší, než se při přípravě rozpočtu čekalo. Místo očekávaných 3,349 miliardy korun tak kraj získal z daní navíc 803 milionů korun. Bezmála polovinu peněz zapojil už do rozpočtu na letošní rok, o rozdělení zbylé částky budou zastupitelé rozhodovat na konci ledna. Většina peněz půjde do investic, uvedl médiím náměstek hejtmána Zbyněk Miklík. (Genus)

mnichovo hradiště

 # Židovský hřbitov v Mnichově Hradišti přežil mnohé útrapy

Na prostranství nad soutokem řeky Jizery a Nedbalky v Mnichově Hradišti se až do poloviny 80. let 20. století rozkládal židovský hřbitov, který dnes připomíná jen pomník a zbytek hřbitovních zdí přiléhajících k místnímu lesoparku. Starý hřbitov je přitom důležitou součástí historie města, v němž židovská komunita žila dle písemných zdrojů už od roku 1557, možná i dříve, a jejíž osobnosti místní život významně ovlivnily.

Na revitalizaci hřbitova, která by měla být dokončena do konce října 2023, se nyní podílí Židovská obec v Praze, město Mnichovo Hradiště i Nadační fond Škoda Auto, který obnovu historického místa inicioval a přispěl na ni částkou 2,9 milionů korun, což je 70 procent předpokládaných celkových nákladů.

Písemné zmínky o židovské komunitě v Mnichově Hradišti z roku 1557 hovoří o třech rodinách. Na konci 17. století však ve městě, v okolí spodní části dnešní

Havlíčkovy ulice, už bylo založeno židovské ghetto a v roce 1837 tu žilo na 177 obyvatel židovského vyznání. Do historie města se ve druhé polovině 19. století zapsala především rodina Kompertů, která provozovala ve městě továrnu na výrobu obuvi, největší místní průmyslový podnik. Významná byla i filiálka rodiny Pollatschek, ve které se vyráběla leštidla a další chemické přípravky. *(Rodina je to natolik zajímavá, s přesahem do Prahy i do Anglie, že se k ní někdy vrátím podrobněji.)*

„Židovská komunita v naší zemi byla jednou z nejvýznamnějších ve střední Evropě. Často byla velkým obohacením společnosti, nejen materiálním, ale i duchovním a společenským, a to i na místní úrovni. Členové židovských rodin byli často váženými občany města, což byl i případ Mnichova Hradiště a dalších sídel v jeho okolí. Holocaust a následující doba komunismu způsobily to, že dnes je tato část naší historie téměř zapomenuta,“ říká Tomáš Kraus, emeritní tajemník Federace židovských obcí.

Místní ghetto fungovalo jako svébytné židovské městečko s vlastní samosprávou, školou a synagogou. Židovské společenství mělo i vlastní charitativní a náboženské spolky. Židovský hřbitov byl založen ještě o něco dříve než ghetto na úplném okraji města a sloužil k pohřbívání místních i přespolních příslušníků židovské komunity. Podle pramenů tu byli pohřbeni například členové rodiny Kompert, Deutsch, Pollatschek, Iserstein, Abeles, Brill, Hahn, Metzl a Pick.

Od posledního pohřbu v roce 1941, kdy došlo k internaci židovského obyvatelstva na mladoboleslavském hradě, hřbitov bohužel chátral a v polovině 80. let 20. století byl z rozhodnutí Městského národního výboru Mnichovo Hradiště zrušen. Část náhrobků byla odvezena a dohledat je se zatím nepodařilo, další část byla zahrnuta zeminou u hřbitovní zdi. Ostatky pochovaných osob nikdy nebyly vyzvednuty.

„Židovský hřbitov v Mnichově Hradišti přežil mnohé útrapy, až byl nakonec na počátku 90. let, tedy v době, kdy se bývalý režim začal rozkládat, zničen. V té době se vedení Mnichova Hradiště i přes výhrady Ministerstva kultury rozhodlo hřbitov bez povolení zlikvidovat,“ říká starosta Mnichova Hradiště Jiří Plíhal a dodává, že likvidace byla dílem jednotlivců, nikoliv systému. Prostor hřbitova, který se stal součástí lesoparku a jehož původní funkci připomíná dnes již jen pomník a zbytek hřbitovní zdi, se po letech dočká pietní revitalizace. Podle studie z roku 2021 se úprav dočká zeleň, budou obnoveny cesty a symbolicky také hřbitovní zídka. Součástí revitalizace bude také instalace informačních panelů s židovskou tematikou a vybudování nového pomníku. Náklady na obnovu hřbitova se budou pohybovat okolo pěti milionů, z nichž většinu uhradí Nadační fond Škoda Auto. Na obnově se kromě města Mnichovo Hradiště, které zafinancuje zbylé náklady, podílí také Židovská obec v Praze, která městu pozemek hřbitova v minulém roce propůjčila.

„Federace židovských obcí se snaží o připomínku této již zapomenuté kapitoly našich dějin a o záchranu a revitalizaci židovských památek. Vždy velmi oceňuje zájem a pomoc ze strany místních institucí, v tomto případě města

Mnichovo Hradiště, a především Nadačního fondu Škoda Auto. Naše společná snaha by měla přispět k tomu, aby se takovéto tragédie již nikdy neopakovaly,“ dodal Tomáš Kraus.

Hřbitovní domek, izolační špitál, byt hrobníka. Obydlen byl do roku 1973, o deset později byl zbořen

Pro Nadační fond Škoda Auto se nejedná o ojedinělou spolupráci s městem Mnichovo Hradiště. Společných projektů již je více než patnáct. Mezi ty již dokončené patří například obnova památníku Lidická růže, o které jsme loni informovali, nebo instalace dopravních opatření, která napomohla ke zklidnění Husovy ulice. Dále se s podporou nadačního fondu připravuje například lávka přes dálnici D10 z dílny architekta Josefa Pleskota nebo park u nové výstavby v lokalitě za zámeckým parkem.

/ Mnichovohradištsko.cz; zdroj Nadační fond Škoda Auto

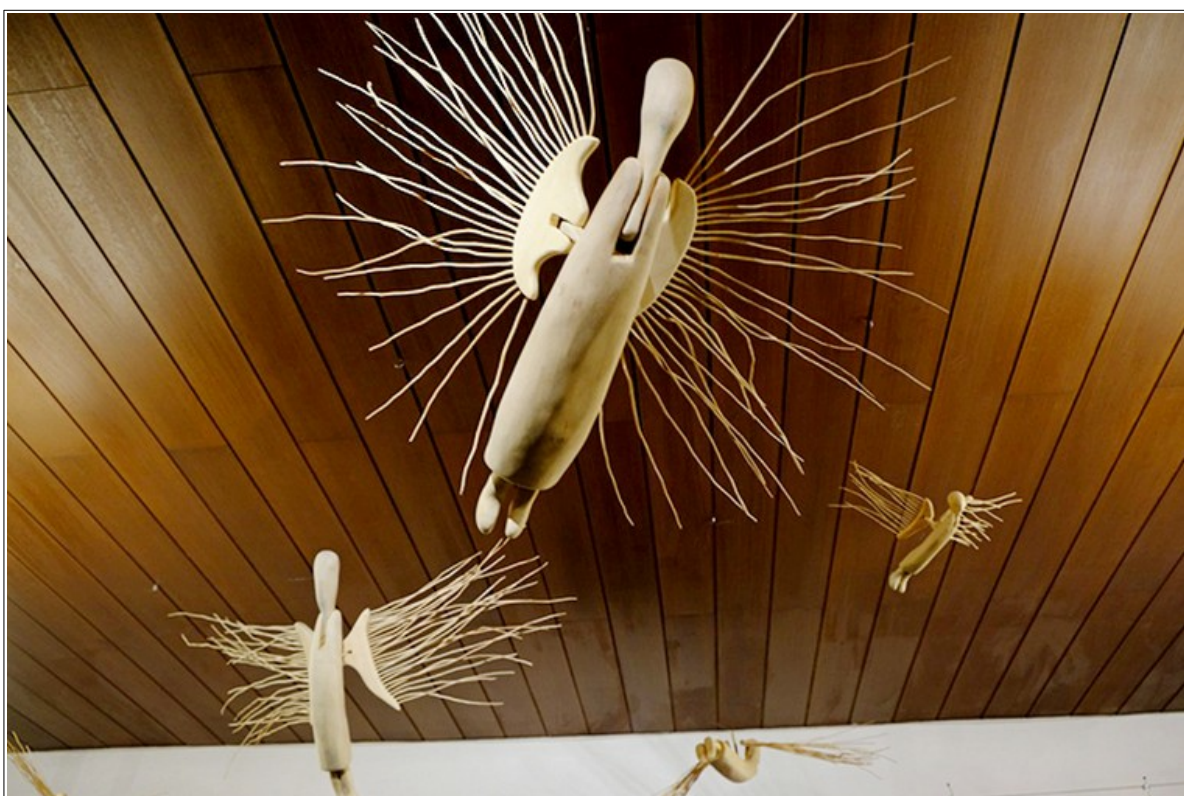
výtvarno

Šestnáct dřevěných andělů se vznáší u stropu novoborského kina

Tvorbu olomouckého výtvarníka a sochaře Jana Naše mohou návštěvníci vidět od 18. ledna denně v novoborském kině.

Jeho monumentální šestimetrová plastika se například vyjímá v Krkonošském národním parku. Další jeho plastiky můžete spatřit v Praze, v Olomouci nebo v Nizozemí. V kině budou k vidění jeho menší objekty a šperky. Šestnáct dřevěných andělů vyrobených z jabloňových letorostů se bude vznášet u stropu ve foyer kina.

Největším zájmem Jana Naše bylo dřevo. Vybral si ho proto, že je to živá hmota. Souzněl s ním. Miloval tvoření, objevování tvarů. Věnoval se dřevěnému šperku a malým plastikám, kterým říkal *hmatky*. Těch vytvořil velké množství. Byly to vlastně malé plastiky. Mnohé měly i kinetickou funkci. Nic nesmělo přebývat, aby nás nerozptylovalo, abychom si mohli vychutnat jeho tvar a soustředit se na meditaci.

Jan Naš se narodil se v Karlových Varech. Vyučil se zahradníkem a vystudoval Střední zahradnickou školu v Praze. Později dálkově studoval zdravotnickou školu v Bratislavě, obor rehabilitace. Léta se pak věnoval arteterapii. Byl zaměstnán na Floře Olomouc, kde se staral o tropické skleníky. Působil v Psychiatrické léčebně ve Šternberku a v Protidrogovém centru v Olomouci. Žil a tvořil v Hněvotíně v Olomouckém kraji. Od roku 1975 se účastnil pravidelně sochařských sympozií (Vrchlabí, Olomouci, Prostějově, Brně). Vystavoval samostatně i kolektivně (Švýcarsko, Rakousko, Bratislava, Praha, Olomouc). Je zastoupen v soukromých sbírkách po celé Evropě i v USA. Cestoval za přáteli do Švýcarska, ale hlavně do Indie, kde se pohyboval v jogínské společnosti. Nabyté zkušenosti potom prakticoval na kurzech, které vedl v Olomouci. Zemřel loni 11. října mlád 74 let. (Město Nový Bor)

pozdní sběr

LIBEREC – Divadlo F. X. Šaldy: Marie Antoinetta

Tragikomedie s nevyhnutelným koncem ze soukromí poslední královny Francie. Osud poslední francouzské královny nás dodnes znepokojuje střetem velkých historických událostí s životem dospívající dívky, kterou posadili na trůn vedle Ludvíka XVI.

Čtrnáctiletou rakouskou princeznu poslali do Francie jako nevěstu korunního prince, v necelých dvaceti letech se stává francouzskou královnou, dá dynastii čtyři děti.

Oslňuje fantastickými kostýmy a výstředními parukami olbřímích rozměrů. Patnáct let žije v nablýskaném přepychu Versailles, než vládu jejího manžela smete revoluce.

Dvě děti ztratí. Pokusí se utéct z vězení. Zemře ve třiceti sedmi. Jaká byla a proč byla odsouzena?

Americký autor David Adjmi její příběh vypráví současným jazykem, představuje ji jako dnešní ženu v zajetí spotřebního kolotoče. Nahlíží pod masku královny, do jejího soukromí a vztahů s Ludvíkem, s matkou, starším bratrem Josefem II. nebo s osudovým přítelem Fersenem. Dialogy jsou chytré, svižné a vtipné, a přece pronikají až k podstatě příběhu ženy, kterou vycvičili jako dokonale svázanou figurku, aby se náhle ocitla v situaci, kdy se musí rozhodovat

v jedné z největších dějinných bouří – jako hrdinka.

Osobitá režisérka Janka Ryšánek Schmiedtová už v českém divadle zanechala výraznou stopu, vytvořila mnoho oceňovaných inscenací i vlastních textů.

O hrdince hry říká: „Je jako ptáček, co tluče křídly o mříže klece. Nádherná, bohatá, rozmazlená Antoinetta. Překrásná mrcha, lesba a děvka bez studu.

Anebo to bylo jinak? Co když zblízka byla spíš ubohé stvoření? Dítě, co se narodilo mocné rakouské arcivévodkyni, aby jí dopomohlo k politickým úspěchům. Nevzdělaná a nezkušená dívka, vyměněná jak kus masa za spojení s Francií. Žena-produkt, u níž se nepředpokládalo, že by měla nebo

snad mohla být v životě šťastná, hlavně aby elegantně porodila dědice, a tak stvrdila smysl domluveného manželství, tedy spojení mocných zemí. Jenže svět kolem je najednou o moc složitější, sílící dav hlasitější a člověk, který netuší, kdo vlastně je, se v tom všem velmi snadno ztratí.

Opuštěná Marie uprostřed cizí země bojuje o své já, o duši a právo cítit štěstí, a nakonec o holý život. A co její lidské srdce?“

Výraznou složkou inscenace bude hudba svérázné zpěvačky a skladatelky Vladivojny La Chia i zrcadlová scéna Davida Janoška, vycházející z estetiky Versailles. Stejný výtvarník vytvořil i výpravné kostýmy, které spojují rokokovou nádheru s výstředností módy současných celebrit.

Marii Antoinettu s Karolínou Baranovou v titulní roli uvidíte **27. a 29. ledna** nebo **2. a 18. února** v Šaldově divadle.

/ Lenka Chvátlová, Zpravodaj Liberec

Zkouška kostýmu v krejčovně DFXŠ. Herečka Karolína Baranová.

LOMNICE n/P – Upozorňujeme občany na nařízení Státní veterinární správy pro Liberecký kraj, které je vydáno v souvislosti s výskytem ptačí chřipky v obci Úlibice, okres Jičín. Pásmo zvýšených opatření v chovech drůbeže platí i pro katastrální území Plouznice a Chlum pod Táborem.

Pro Lomnici nad Popelkou, Rváčov a Želechy nařízené opatření neplatí, přesto upozorňujeme chovatele drůbeže na zvýšenou opatrnost v chovech a v podezřelých situacích se obraťte na Krajskou veterinární správu.

LOMNICE n/P – Kulturní a informační středisko zve **v pondělí 23. ledna** od 17,30 hodin do lomnického kina na cestovatelskou besedu Pavla Chluma a Petra Kvardy Albánie – Cestou necestou.

A také pozvánka do divadla – Divadelní spolek J. K. Tyl srdečně zve všechny příznivce amatérského divadla na premiéru hry *Nerušit prosím!*, která se uskuteční **27. ledna od 19:00** v Tylově divadle. Vstupenky jsou k dostání v Kulturním a informačním středisku nebo v internetové aplikaci.

LIBEREC – Saudkovu výstavu střídají v Malé výstavní síni fotografie Jiřího Jiroutka a Petra Šimra.

V pátek 20. ledna od 17 hodin proběhne vernisáž výstavy v Malé výstavní síni Liberec. Výstava prací známých libereckých fotografů potrvá do 19. března. Slovo ŠPITÁL ve většině z nás nevzbuzuje příjemné pocity. Naopak většině z nás naskakuje husí kůže. Ovšem viděno objektivem Jiřího Jiroutka a Petra Šimra dostává ŠPITÁL zcela jiný rozměr.

Jiří Jiroutek se zaměřuje více na architektonické detaily interiéru, které se ve zvětšenině dostanou do jiných poloh vnímání a významu.

Petr Šimr s ironií až s černým humorem zachycuje detaily svého těla a předmětů, které staví až do sarkastických situací.

Forma a zpracování fotografie je také odlišná.

Jiří Jiroutek volí nečekaně poprvé i barevnou fotografii, kterou přenáší na velkoplošné desky.

Naopak Petr Šimr se drží klasické černobílé fotografie, kterou adjustuje na černý podklad, tím podtrhuje syrovost prostředí a situace.

/ Jitka Mrázková, kurátorka, webové stránky Liberce

MVS^L

Statutární město Liberec
srdečně zve Vás a Vaše přátele na zahájení výstavy

Jiří Jiroutek
Petr Šimr
ŠPITÁL

v pátek **20/1/2023 v 17 hodin** za účasti autorů
Úvodní slovo: PhDr. Mgr. Ivan Langr, Ph. D.,
Mgr. Jitka Mrázková
Výstava potrvá do 19. března 2023
Výstavu pořádá statutární město Liberec

Malá výstavní síň^Liberec
Otevírací doba: pondělí zavřeno, úterý–neděle 10–17 hodin,
každý čtvrtek 10–18 hodin (vstup zdarma),
polední přestávka 12–13 hodin

nám. Dr. E. Beneše 2, Liberec
www.mvs-liberec.cz

#

Jiří
Košťál

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj*